

1.2. BUGETUL PERSONAL ȘI BUGETUL DE FAMILIE. Prin buget se înțelege în general o estimare pe o perioadă de timp a veniturilor și a cheltuielilor previzionate. Veniturile sunt legate de resursele familiei și preiau de la acestea caracterul limitat.

Obiectivele de cheltuieli corespund nivelului și caracteristicilor de consum deci trăsăturilor nevoilor specifice menajelor: mare diversitate (mari diferențe între familii), caracter dinamic și nelimitat. Bugetul personal, ca parte a bugetului de familie, reprezintă estimarea pe o perioadă de timp a veniturilor și cheltuielilor unei persoane. Bugetul unui menaj este alcătuit din: bugetul de familie și bugetele personale ale membrilor (părți componente ale bugetului de familie). Orice buget personal, se poate constata că acesta este constituit din **venituri și cheltuieli**.

Veniturile personale pot fi:

- venituri care provin din bugetul familiei și sunt destinate persoanei în calitate de membru al familiei;
- venituri proprii, realizate de persoana respectivă care nu intră în bugetul familiei, pentru că s-a decis să rămână la dispoziția persoanei.

Obiectivele de cheltuieli ale persoanei pot fi destinate: familiei sau propriei persoane (pentru: întreținere și înfrumusețare, socializare, întâlniri cu prieteni/prietene, colegi/colege, vecini, întreținerea automobilului propriu, satisfacerea unor dorințe, plăceri, situații neprevăzute etc.)

Schița generală a unui buget de familie.

Surse de venituri	Capitole, obiective de cheltuieli
<ul style="list-style-type: none"> • salarii • pensii • alocații • venituri din chirii • venituri din dobânzi • dividende • altele 	<p>1. Cheltuieli pentru consum</p> <ul style="list-style-type: none"> • întreținerea locuinței • alimentație, hrană • sănătate • îmbrăcăminte • amenajarea locuinței • educație • automobil de familie • refacere, recreere fizică și intelectuală • timp liber • socializare • călătorii • rate lunare • altele <p>2. Cheltuieli pentru producție</p> <p>3. Plăți taxe și impozite</p>

Înclinația spre economisire este prezentă în orice buget. Aceasta se manifestă prin tendința de a nu cheltui tot venitul. Economisirea se realizează ca diferență între venituri și cheltuieli datorită:

- 1) nevoii de a acumula sume mai mari în vederea realizării unor proiecte, achiziționării de bunuri de consum care au o valoare mare, ce depășește disponibilul de moment al bugetului. Astfel, economiile se transformă în investiții. Investițiile, în funcție de domeniul de interes pe care doresc să îl finanțeze, pot fi personale (pentru interesul unei persoane), de familie (pentru interesul întregii familii) sau de afaceri (cu interes antreprenorial).
- 2) nevoii de a dispune de sumele necesare pentru situații neprevăzute (care implică și cheltuieli neprevăzute mari, sume ce nu pot fi disponibilizate cu ușurință din bugetul curent).

Alte categorii principale de motive: dorința de a beneficia de dobânzi, sporuri de valoare, mândria, zgârcenia etc.

Tipuri de buget în funcție de raportul dintre venituri și cheltuieli:

- buget excedentar - atunci când veniturile sunt mai mari decât cheltuielile;
- buget echilibrat - atunci când veniturile sunt aproximativ egale cu cheltuielile;
- buget deficitar - atunci când veniturile sunt mai mici decât cheltuielile.

Preocuparea economiei generale și a economiei aplicate este sărăcia, măsurarea acesteia și gestionarea sa, astfel încât să permită traiul decent, subzistența familiei și a persoanelor afectate. În cadrul abordărilor

metodologice obiective de estimare a sărăciei, gospodăriile sau persoanele sărace sunt identificate în baza unui prag absolut de sărăcie/subzistență. Pragul absolut de sărăcie reprezintă expresia monetară a unui „coș” de bunuri și servicii considerat a constitui „minimumul necesar” pentru o viață „normală”. Componenta coșului de bunuri și servicii: bunurile și serviciile ce permit satisfacerea nevoilor fundamentale de alimentație, de îmbrăcăminte și adăpost, de igienă, sănătate, odihnă, educație și participare la activități sociale.

Consumul la nivel personal și de familie se modifică sub aspectul nivelului și structurii în funcție de mai mulți factori în principal datorită modificării veniturilor. Cu cât veniturile cresc, cu atât ponderea consumului pentru alimente scade și va crește ponderea cheltuielilor pentru satisfacerea nevoilor superioare, de socializare, de educație, de petrecere a timpului liber. Bugetele pot fi înlocuite cu previziuni complementare sau lunare. Previziunile lunare asigură realizarea de planuri financiare mai proaspete și mai recente.

PROIECTE SPECIFICE MENAJELOR. Pentru perioade mai scurte sau mai lungi de timp menajele își conturează proiecte specifice. Acestea pot fi: proiecte privitoare la venituri și proiecte privitoare la cheltuieli. **Proiectele cu privire la venituri:** - vizează găsirea unor modalități de creștere a veniturilor (a doua slujbă, schimbarea locului de muncă, obținerea unei calificări superioare etc.); - proiecte de stabilitate a veniturilor pe termen mediu și lung. **Proiectele cu privire la cheltuieli** pot avea ca scop creșterea, micșorarea sau reorientarea cheltuielilor. Reorientarea se realizează în mod specific, pe capitole-obiective de cheltuieli. Proiectele cu privire la cheltuieli trebuie să țină seama de mai mulți factori: mărirea veniturilor la un moment dat, perspectiva cu privire la venituri pe o perioadă dată, prioritățile personale ale membrilor și ale familiei pe o anumită perioadă.

Reorientarea cheltuielilor se referă la realocarea veniturilor spre anumite cheltuieli și scăderea alocărilor pentru alte cheltuieli. Reorientarea proiectelor specifice menajelor sunt generate de nevoile specifice: cu privire la educația copiilor, cu privire la dotarea locuinței sau la modernizarea dotărilor, cu privire la achiziția de bunuri individuale (îmbrăcăminte, telefon mobil) sau de familie (automobil de familie, casă de vacanță), referitoare la petrecerea timpului liber, la economisire și investiții etc.

Proiectele specifice ale menajelor se caracterizează printr-o mare **diversitate**. Sunt la fel de diferite între ele pe cât de diferite sunt între ele menajele. Orice presupune un consum de resurse. Întrucât în cadrul menajelor **resursele sunt limitate**, orice resursă atrasă spre realizarea unui proiect specific va conduce la diminuarea resurselor pentru alte proiecte.

ALEGERE ȘI RENUNȚARE: COST DE OPORTUNITATE. Menajele trebuie să aleagă realizarea proiectelor celor mai importante, ceea ce echivalează cu renunțarea la alte proiecte, pentru o vreme sau pentru totdeauna. Alegerea și renunțarea reprezintă o manifestare a "gospodăririi", a raționalității în economia unei familii sau a unei persoane. "Buna gospodărire" în cadrul unei familii constă în maxima satisfacere a nevoilor specifice cu minim de efort, respectiv de cheltuieli.

Costul de oportunitate reprezintă valoarea celei mai bune dintre șansele sacrificate, la care se renunță atunci când se face o alegere oarecare. Cu alte cuvinte, el măsoară cea mai mare pierdere dintre variantele sacrificate, considerându-se că alegerea făcută constituie „câștigul”. Costul de oportunitate este un mod de a vedea costul, nu un tip de cost. Analiza proiectelor specifice, în condițiile unor venituri limitate, presupune alegeri, dar și renunțări (sacrificarea altor proiecte posibile).

Costul de oportunitate al unui proiect pentru care s-a optat este legat de ideea de eficiență și raționalitate economică, respectiv este vorba de beneficii mai mari decât costuri. Ceea ce este ales ca prioritate la un moment dat trebuie să reprezinte un beneficiu mai mare decât pierderea pe care o reprezintă acel ceva la care s-a renunțat.

Concluzii: *Pentru orice familie este important să-și estimeze veniturile și cheltuielile, de asemenea, posibilitățile de economisire, pe perioade mai scurte sau mai lungi de timp. Constituirea bugetelor va determina și un comportament economic al cărui scop va fi acela de a se încadra pe cât posibil în bugetul construit. Bugetele permit elaborarea de proiecte specifice, modificarea acestora și mai cu seamă manifestarea unui comportament bazat pe „spirit gospodăresc”.*